



JUSTÍCIA I PAU

SERVEI INFORMATIU



JUSTÍCIA I PAU

Rivadeneyra, 6, 10è pis - 08002 - Barcelona

Núm.57 - 50 ptes.

ABRIL-
JUNY 1995

*Justícia i Pau ha editat
una nova col.lecció de
cartells*



Justícia i Pau és membre de les següents organitzacions internacionals:

Bureau International Catholique de l'Enfance
 ICDA (International Coalition for Development Action)
 International Service for Human Rights
 IPB (International Peace Bureau)
 SOS Torture
 YDC (Youth for Development & Cooperation)

SUMARI

EDITORIAL	pàg.3
QUE FÀ JUSTÍCIA I PAU	pàgs.4-5
DOSSIER.....	pàgs.6-7
ACTIVITATS.....	pàgs.8-9
TEMA LLIURE.....	pàgs.10-11

TERCER I QUART MÓN, UNA MATEIXA INJUSTÍCIA

La campanya del 0,7, que va mobilitzar milers de persones -sobre-tot joves- a tot el país, va sensibilitzar l'opinió pública sobre les escandaloses diferències entre el Nord i el Sud, i fins i tot va obligar les Administracions a prometre que incrementarien gradualment els seus ajuts fins arribar al 0,7% del PIB -caldrà vigilar-ho-, xifra que té més sentit simbòlic que real, que ha permès raonar pedagògicament la necessitat de contribuir al desenvolupament del Tercer Món.

Diversos comentaris i crítiques han sorgit al voltant de la campanya del 0,7 -que és insuficient, que cal controlar què se'n fa i on van a parar els ajuts-, però l'objecció més radical és la dels que addueixen que abans d'ajudar els pobres del Tercer Món cal ajudar els que tenim aquí mateix, que malviuen en les bosses de marginació de les nostres ciutats, que són cada vegada més, i que constitueixen el Tercer Món dins del Primer, que s'ha denominat Quart Món.

El Quart Món és la prova més visible de la irracionalitat i de la feblesa del plantejament socio-econòmic del sistema polític actualment hegemònic i, de fet, reproduceix a cada país desenvolupat la situació que es dona a escala mundial, que és la necessitat estructural de condemnar una part de la població a condicions de supervivència -o fins i tot de mort- per tal que una altra part gaudeixi en exclusiva d'uns recursos naturals i culturals que són de tots.

El fet que el Quart Món s'incrementi cada vegada més amb els que fugen de la repressió o de la gana del Tercer Món, i que aquí són víctimes d'una llei d'estrangeria injusta, d'uns empresaris que els paguen malament, i dels mateixos marginats que els consideren uns competidors en el dur mercat laboral, confirma el criteri que els dos móns formen part del mateix problema.

En aquesta situació, establir prioritats entre Tercer i Quart Món seria un fals plantejament que portaria a discussions inútils. Allò que sí que cal és definir quines són les necessitats més urgents -allà on sigui- que caldrà atendre amb mesures assistencials, al mateix temps que cal una tasca d'anàlisi de les causes de la situació actual i de planificació a llarg termini en la perspectiva utòpica d'establir noves bases socio-econòmiques que no produeixin estructuralment pobresa. En aquest plantejament les diferències entre el Tercer i el Quart Món no són tan importants com el fet que ambdós són producte d'una única causa.

Per altra banda, amb voluntat política i consens social, es poden aconseguir recursos suficients per afrontar amb èxit les dues problemàtiques.

Aquesta conflictiva realitat ha portat la Comissió de Quart Món de Justícia i Pau a dedicar-hi la tercera sessió del Parlament de la Fraternitat, amb un títol ben expressiu: **TERCER I QUART MÓN, UNA MATEIXA INJUSTÍCIA**, per tal de contribuir a clarificar conceptes i ajudar els que volen exercir la solidaritat responsablement.

Com en les anteriors sessions, aquesta també coincidirà amb unes eleccions, perquè el tema és també un repte per a les administracions municipals, que tenen una responsabilitat directa sobre la situació dels pobres i marginats de la seva demarcació -que no sempre atenen com a ciutadans amb plenitud de drets- i que també s'haurien de co-responsabilitzar amb tots els òrgans de l'Administració perquè s'arribi aviat al 0,7% d'ajuda al Tercer Món.

NI A BARCELONA NI ENLLOC**-NO A L'EUROEXÈRCIT-**

Justícia i Pau, juntament amb altres entitats, ha engegat una campanya contra la instal·lació de la seu de l'Euroexèrcit del Sud a Barcelona. Tot seguit adjuntem el manifest firmat per aquest conjunt d'associacions.

La proposta

El Ministeri de Defensa espanyol ha fet la proposta que Barcelona, juntament amb altres poblacions de l'àrea metropolitana (Gavà, Hospitalet, St. Boi de Llobregat...), esdevingui la seu del futur "Euroexèrcit del Sud", una força militar que, es diu, estarà formada per 12.000 soldats, a parts iguals entre França, Itàlia i l'Estat espanyol.

Aquesta força, que dependrà de la UEO, serà de forces lleugeres aerotransportades amb la missió de poder actuar ràpidament a qualsevol lloc de la Mediterrània.

Segons la mateixa proposta, Barcelona i la seva comarca acollirien aquest destacament militar i l'actual Hospital Militar passaria a ser un hospital de l'OTAN, integrant-nos així formalment a la xarxa logística de l'Aliança Atlàntica.

De qui ens hem de defensar?

Sembla clar que la justificació de per què es crea aquesta força militar radica en l'anomenada "amença del Sud", una referència genèrica a un conjunt de problemes polítics, tensions socials, proliferacions

armamentistes o desequilibris estratègics provinents dels països situats al nord d'Àfrica.

Existeixen, però, aquestes amenaces en realitat? No podria ser, en tot cas, que fos el Nord qui amenaça potencialment el Sud? Sembla que tots els indicadors econòmics, socials i militars demostren l'engany i la manipulació que hi ha darrera d'aquest discurs de "l'amença del Sud".

Així doncs, l'única clau explicativa seria la pressió dels corrents migratoris vers el Nord que, atès el baix nivell de desenvolupament dels països del Magrib, fa previsible que continuïn sent molt elevats en els propers temps.

Les pressions migratòries són problemes socials i econòmics, però no una amenaça militar i, per tant, no poden ser enfocades des d'aquest punt de vista. Encarar amb realisme aquest problema vol dir cooperar intensament amb un desenvolupament econòmic, cultural i social que parteixi de les necessitats de les poblacions d'aquests països.

"L'amença del Sud" és l'excusa que no té altre objectiu que crear noves imatges d'enemic que justifiquin la perduració i

l'enfortiment dels aparells militars.

No deixa de ser curiós i contradictori que l'Estat espanyol hagi estat en els darrers anys el principal subministrador d'armes al Marroc i a Egipte, països dels quals ara, diuen, "ens hem de defensar i que per a més contradicció la venda d'aquestes armes s'hagi finançat amb crèdits FAD (fons d'ajuda al desenvolupament).

Una zona militaritzada

Com a qualsevol altra ciutat mediterrània, convertir Barcelona i l'àrea metropolitana en capital de l'euroexèrcit representaria una militarització, de fet, de la ciutat; representaria abandonar la possibilitat d'avançar cap a una ciutat pacífica i convertir-la en bel·ligerant en el terreny militar. Les armes i els exèrcits accentuen les possibilitats de conflictes, de ser percebuts com una amenaça per als països del Sud; Barcelona i la seva àrea metropolitana es convertiria en un punt militar estratègic i un possible blanc d'atacs exteriors.

Vivim un ascens d'actituds insolidàries,

racistes, xenòfobes arreu d'Europa i també a casa nostra, que agreugen el mur d'incomunicació entre els marges de la Mediterrània. La instal·lació de l'euroexèrcit incrementaria els controls militars i policials, sols contribuiria que aquest mur fos cada cop més alt i infranquejable, això en un moment en el que els joves manifesten cada cop més el seu rebuig a cooperar en el manteniment de l'exèrcit.

La seguretat de la regió augmentarà si es redueixen les distàncies econòmiques i socials entre els dos marges i s'afavoreix el coneixement entre les diferents cultures. Cal construir una Barcelona que sigui més que una imatge, una Mediterrània més que una paraula, que siguin realment solidàries, pacífiques i hospitalàries, vehicles d'una consciència i d'una cultura de justícia social i col·laboració.

Es per això que rebutgem que la nostra ciutat -capital d'un país que va dir "NO A L'OTAN"- i qualsevol altra pugui ser seu d'un Euroexèrcit del Sud.

LES NOSTRES ADRECES

JUSTÍCIA I PAU. C/Dalt, 47. 08911 BADALONA

JUSTÍCIA I PAU. Rivadeneyra, 6, 10è. 08002 BARCELONA Tel.(93)317 61 77

JUSTÍCIA I PAU. Casal Parroquial - Pl. Màrtirs, 7. 25200 CERVERA Tel.(973)53 02 02

JUSTÍCIA I PAU. Apartat Correus, 511. 17080 GIRONA. Tel.(973)20 27 91

JUSTÍCIA I PAU. Parròquia Sant Esteve - Pl. Església, 1. 08400 GRANOLLERS

JUSTÍCIA I PAU. Passeig Verdaguer, 65. 08700 IGUALADA. Tel.(93)805 08 13

GRUP PROMOTOR DE JIP. Sant Antoni M.Claret, 6 25008 LLEIDA. Tel.(973)26 00 51

JUSTÍCIA I PAU. Seminari, 4 07001 MALLORCA. Tel.(971)23 30 67

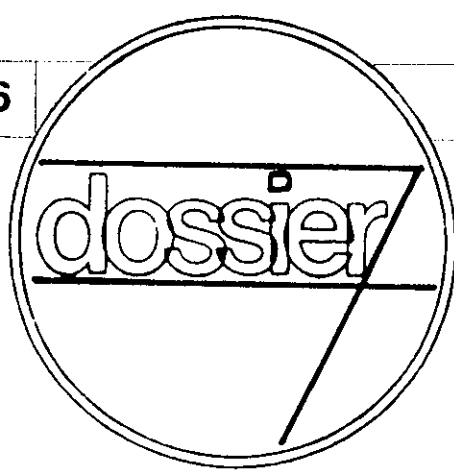
JUSTÍCIA I PAU. Casal l'Esperança. B.Mion Puigberenguer 08240 MANRESA Tel.(93) 873 95 67

JUSTÍCIA I PAU. Casal de Cultura i Joventut, Local 14-Pg.Pare Claret sn 25280 SOLSONA

JUSTÍCIA I PAU. Pla de Palau, 2. 43003 TARRAGONA. Tel.(977)21 23 03-23 34 12

JUSTÍCIA I PAU. Blasco de Garay, 34. 08224 TERRASSA. Tel.(93)780 98 88

JUSTÍCIA I PAU. Sant Just, 12 08500 VIC. Tel.(93)880 04 24



LA CIMERA DE COPENHAGUEN : UNA COMÈDIA DAVANT DEL MÓN?

Vicenç Relats, periodista i membre de Justícia i Pau, ens fa una reflexió del que va ser la Cimera de Copenhaguen a la qual va assistir com a enviat especial del diari AVUI

La cimera mundial contra la pobresa de Copenhaguen va tenir almenys un resultat concret. Tal com va indicar en el discurs inaugural el secretari general de les Nacions Unides, Boutros Ghali, va ser la més gran concentració de caps d'Estat i de govern del món mai vista en la història. Un total de 121 mandatariis es van reunir a la capital danesa l'11 i 12 de març per, teòricament, "demostrar el seu compromís en el desenvolupament social".

I els resultats inconcrets a que van arribar posen de manifest, un cop més, que el compromís social dels dirigents mundials no va gaire més enllà de les declaracions de principi i de bones intencions, en uns documents que, de per sí, ja no són vinculants. Tota una evidència.

Les diferències socials planetàries a combatre eren clares i estudiades. L'ONU els convocava per primer cop per tractar de com erradicar la pobresa en que viuen 2.000 dels 5.600 milions d'habitants del planeta, i dels processos d'exclusió social comuns als països rics i pobres. Però a l'hora de consensuar els remeis, tota fórmula que establís un compromís concret, xifrat i amb un calendari, es va anar traient del document final o substituint per expressions vaporoses com "tan aviat com sigui possible", "trobant

una solució realista", o d'altres de similars.

El gran cavall de batalla de les ONG era incloure en el programa d'acció final l'acord 20/20 de cooperació al desenvolupament, que pretenia generalitzar el compromís dels països donants a destinar un mínim del 20% de la seva Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) a necessitats socials bàsiques. La condició era que els països receptors hi havien de destinar la mateixa partida del seu pressupost. La proposta volia evitar el sospitós descontrol que sovint s'amaga en l'administració de l'AOD, tant per part dels governs dels països rics com dels pobres. S'escapa repetidament en negocis personals de l'entorn dels dirigents, en fútils capricioses i fins en un comerç d'armes que alimenta el negoci occidental per generar més misèria. L'últim Informe sobre el Desenvolupament Humà del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) revela que només un 7% de l'ajuda internacional de 1994 va estar destinada a necessitats bàsiques.

Una proposta tan elemental com la 20/20 va trobar l'eloqüent oposició de països del nord com Estats Units, el Regne Unit o França, i de la majoria de països del sud, com el Grup dels 77, que reuneix 130 països d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina. Tanmateix, la fórmula

es va incloure de manera opcional, que compromet a aquells països que l'acordin bilateralment. I encara que sigui una fórmula ambigua i descafeïnada, pot suposar "una gran força de pressió social perquè els Estats que la defensaven cooperin amb ajudes a necessitats bàsiques", tal com indicava el dirigent d'Intermón Ignasi de Senillosa, membre de la delegació oficial espanyola, en representació de les ONG.

La major part de la Unió Europea - l'Estat espanyol, inclòs- era partidària de cooperar en la fórmula 20/20, i això dona ara més trumfos per vigilar de prop la correcció dels ajuts, en el sí del Consell Estatal de Cooperació, per exemple, per evitar que es repeteixin les escandaloses desviacions dels últims anys.

Tampoc en la condonació del deute extern dels països de renda més baixa i altament endeutats a Copenhaguen no es van produir gestos espectaculars. L'anunci del primer ministre danès, Poul Nyrup Rasmussen, -amfitrió i president de la cimera- que el seu país anul·laria el deute a sis països dels de renda més baixa, per valor de 120 milions de dòlars, només va ser seguit pel canceller austríac, Franz Vranitzky, amb condonacions per valor de 180 milions de dòlars. Amb molta pompa, però poques misses, Hillary Clinton, en representació del seu marit, va anunciar un pla nord-americà per impulsar programes d'educació per a dones i nenes als països del sud, amb una inversió de 100 milions de dòlars en deu anys. O sigui, xavalla.

Enmig de tanta vaguetat, sona a ironia que el document final es tornés a incloure la tan vella i incompleta recomanació que els països rics arribin a destinar a cooperació el 0,7% del seu PIB. I també sorprèn i desencaixa que el portaveu del G-77, el filipí Cielito Habito, es mostrés optimista al final de la

cimera, convençut que els països desenvolupats "trobarien més recursos" per als països pobres. "Almenys en tenim el compromís, els números vindran després", afirmava.

No és estrany que la declaració final firmada per moltes de les més de 2.000 ONG presents a Copenhaguen, acabés amb un trencament total amb la cimera oficial. Els representants del Banc Mundial i del Fons Monetari Internacional -institucions financeres vinculades a l'ONU- van haver de suspendre les seves activitats al Fòrum de les ONG, davant del boicot de qui els acusava de ser els primers impulsors de les polítiques generadores de pobresa. La declaració alternativa de Copenhaguen afirma que els acords presos perpetuen la insolidaritat.

Amb l'espectacularitat de la corbata i el "traje" flamants, Fidel Castro en va dir quatre de fresques davant del plenari -i va ser el més aplaudit pels dirigents del sud-, si no fos que el líder cubà no te més paper entre els mandataris poderosos que el d'un *enfant terrible* discutit i *demodé*.

També Nelson Mandela va pronunciar paraules crítiques a la capital danesa i posava les coses al seu lloc en denunciar les poques ganes de compromís detectades. I, per això, no en va recordar que, l'endemà de la cimera, com cada dia, 40.000 noves criatures s'incorporarien al món dels pobres.

El president francès, François Mitterrand, va fer el seu comiat davant la comunitat internacional amb un discurs crític amb Occident, que nolligava amb les posicions que el seu país acabava de defensar. "De què servirà la cimera "?, va preguntar-se davant dels mandataris, "si es vol evitar que sigui una comèdia davant del món". Potser, tal com canta la veu popular, "qui pregunta ja respon".

Vicenç Relats i Casas.

BARCELONA

L'1 de gener vam celebrar amb una eucaristia a la parròquia de Crist Rei el Dia Mundial de la Pau, presidida pel bisbe Joan Enric Vives.

La Comissió de la Infància va organitzar sis audicions del Concert d'Any Nou, a càrrec de l'Orquestra Johan Strauss de Budapest, al Palau de la Música Catalana.

Convidat pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, vam tenir a Fernando Cardenal, ex-ministre de Nicaragua, que va fer una xerrada sobre la situació actual d'aquell país amb gran assistència de públic.

D'altra banda, també hem tingut amb nosaltres a José de Ribamar, teòleg brasiler que ha estat convidat per Amics del bisbe Pere Casaldàliga en el marc de la campanya que aquesta entitat porta a terme.

La Comissió de Pau i Desarmament està participant, juntament amb altres entitats, en la campanya en contra de la instal·lació de l'Euroexèrcit del Sud a Barcelona.

La Comissió de Quart Món ha tingut diferents reunions amb representants de l'Administració de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona per tal de fer un seguiment de la problemàtica dels desnonaments.

El 8 d'abril, el Secretariat de Cristians per l'Objecció de Consciència-Justícia i Pau va organitzar la 9a Trobada "Jesús inspira la nostra objecció de consciència" amb la participació de Francesc Romeu com a conductor del recés.

Hem editat el número 34, "El servei de documentació de Justícia i Pau", el número 35 "La batalla de la solidaritat tot just comença" i el número 36 "Cap a la gran Veneçuela" dels papers de Justícia i Pau.

Badalona

Hem continuat la nostra col·laboració amb Acció dels cristians per l'Abolició de la Tortura, amb tramesa de cartes de denúncia. També continuem treballant amb Units; setmanalment, dues persones del grup atenen els sol·licitants d'ajut; durant l'any 1994 hem anat fent aportacions econòmiques a aquesta acció assistencial. S'ha fet un acte d'informació de la feina de Justícia i Pau als membres d'Hora 3.

Hem fet arribar a l'alcalde de Badalona una carta de plany, referent a la deixadesa que s'observa en els serveis públics de la ciutat i a la poca atenció que els departaments municipals fan a les queixes i demandes dels ciutadans.

GIRONA

Hem estat presents a les Jornades sobre "Migracions i pràctiques religioses" que es van celebrar a Marsella amb un nivell molt desigual i amb la participació bàsicament d'associacions. Centrades principalment en la problemàtica francesa i en el laïcisme, però també en l'Islam a França i la geopolítica de l'Islam (Algèria), van comptar amb la presència del bisbe Gaillot que va fer algunes intervencions sobre la seva experiència a les presons.

Hem dedicat diverses sessions de la Comissió Permanent i una reunió de reflexió amb els associats a preparar la Jornada Diocesana del 1r de maig sobre el tema "Les nostres comunitats cristianes en el tombant de segle" i n'hem redactat un document de conclusions.

Quatre membres del Secretariat gironí de Justícia i Pau van participar en una delegació que visità Mèxic i Amèrica central. Hi han estat un mes i han tornat alarmats pel

que ens afecta molt directament als cristians, no només per solidaritat amb la valenta actitud del bisbe de San Cristóbal de las Casas, Samuel Ruiz, sinó també perquè l'Església és l'única veu que no han pogut fer callar els militars. Estem preparant una campanya demanant a qualsevol entitat que aprovi en les seves assemblees o juntes rectores acords de denúncia de l'actitud del govern mexicà i de suport al poble de Chiapas.

D'altra banda, continuem col.laborant en el consell de redacció de la pàgina solidària que cada dilluns publica El Punt, i també continuem col.laborant amb la Coordinadora d'ONG solidàries de les comarques gironines i la plataforma del 0,7%. També hem fet xerrades sobre cooperació a escoles de Sils i Girona.

TARRAGONA

Els darrers sopar-col.loqui mensuals han estat dedicats a "Església-presència i Església-mediació" amb la presència de Mn. Rovira Belloso; "Interculturalitat a l'escola" amb Núria Meroño, i sobre "Terminals de sida", a càrrec d'Evarist Gómez.

S'han encetat diferents seminaris: sobre "Immigració", amb Ricard Cabré com a coordinador; "Compromís socio-polític dels cristians", amb Rosa Ribes, i sobre la "Crisi de treball: treballar menys per treballar tothom", que porta Francesc Xammar. La idea és reflexionar en grups reduïts sobre aquests temes que ens interpel·len.

Hem publicat diversos articles a la premsa tarragonina sobre "Pobre política...", "Agressivitats", "La dona, educadora per la pau", "Religió a l'escola", "Violència sense cap dret", "Religió i màgia", "Interculturalitat a l'escola" i "La pau, obra dels canons".

Amb un muntatge audiovisual sobre la

guerra i la pau i amb una taula rodona sobre les causes de la guerra, on vam participar, es va celebrar el Dia de la No-violència (aniversari de la mort de Gandhi) en un institut de Tarragona. També hem fet xerrades a Belianes sobre "Agressivitat i violència" i sobre el "Voluntariat" a l'Espluga de Francolí.

VIC

El 18 de març vam organitzar, conjuntament amb esplais i agrupaments escoltes, la 1a Fira per la pau a la plaça Major de Vic. Amb la participació d'unes 700 persones entre infants, joves i adults es va tractar de "Diversitat i ecologia". Va ser una fira per la diversitat perquè molts dels infants dels esplais són magribins, i també per la diversitat perquè pretenia ser un motiu per reflexionar sobre la importància d'educar per l'acceptació de les diferents realitats socials, culturals, físiques, psíquiques que ens envolten.

En el marc de la fira de la pau, el 17 de març, vam fer una conferència sobre "La causa negra al Brasil", per José Ribamar de Araujo e Silva, teòleg brasiler. També es van fer xerrades sobre "La diversitat", per Jameiat Essalam i del "Conflicte de Chiapas", a càrrec de Josep Collell, que va visitar aquesta zona de conflicte.

Continuem col.laborant a la plataforma d'Osona pel 0,7%, amb la feina de conscienciació i sensibilització als ajuntaments perquè destinin part del pressupost per a la cooperació. També vam participar en un debat a la Televisió d'Osona sobre aquest tema.

D'altra banda, hem participat a la IV Fira d'entitats, associacions i organismes populars que es fan anualment el dia del Mercat del Ram, i que enguany portava el lema lema "Per la solidaritat".

JOSEP MARIA VILASECA

Entre el grup de seglars que l'hivern de 1968 va promoure la fundació de Justícia i Pau a l'arxidiòcesi de Barcelona, figurava Josep Maria Vilaseca i Marcet. Vilaseca començava així una relació amb la nostra entitat que ha durat fins al traspàs recent del nostre amic, i és just dir-ne ara algunes paraules.

A més de fundador, Vilaseca fou l'autor del reglament de l'aleshores Secretariat de Justícia i Pau, reglament que va ser ben útil perquè va permetre, dins la manca de personalitat jurídica pròpia d'un secretariat d'aquesta mena, un funcionament d'alguna manera associatiu, és a dir, participatiu.

Quan, en començar els setanta, el Secretariat amplià les seves activitats, fou Vilaseca, a través del grup de fundacions que havia creat amb la seva esposa, Teresa Roca, qui aportà l'inici del finançament necessari. Més encara des que, a partir de 1976, Justícia i Pau de Barcelona començà una etapa que anava més enllà de la tasca de suplència que havia realitzat sota el franquisme. Fou també en les dues etapes, als anys setanta, quan Vilaseca formà part de la directiva de l'entitat.

Quan, durant més de sis anys, del 1979 al 1986, Justícia i Pau de Barcelona ocupà la presidència de la Comissió estatal, fou fonamental per fer-ho de manera operativa tenir endegada la infraestructura pròpia per poder promoure l'acció més enllà, especialment a la primera campanya del 0,7 celebrada a Espanya.

Josep Maria Vilaseca sempre cregué en la tasca de Justícia i Pau i mai no ens mancà el seu suport. Aviat vam fer un pacte amb el seu grup, pacte que ambdues parts hem acomplert: ells no deixarien d'ajudar-nos, però nosaltres buscaríem sense demora altres ingressos per tal que cada cop fos més diversificat el finançament de l'entitat.

Una altra col·laboració seva cal esmentar: quan, els anys vuitanta, vam creure que el vestit ens havia quedat petit i ens calia una personalitat jurídica, la redacció dels estatuts de l'Associació pública de fidels que va ser aprovada pel cardenal Jubany l'havíem encomanada a Vilaseca.

Són a la vora de trenta anys, doncs, que Josep Maria Vilaseca ha ocupat un lloc en les tasques i la vida de Justícia i Pau. Un lloc absolutament respectuós amb les nostres iniciatives: i un lloc voluntàriament amagat, però no menys important. A tots els articles necrològics que han seguit el traspàs de Josep Maria Vilaseca i Marcet s'ha parlat de la seva discreció. De la seva discreció personal i de la que va envoltar les seves iniciatives, que ocupen un lloc innegable en la Catalunya dels darrers decennis.

El benivolgut i discret Josep Maria ens permetrà que ara siguem indiscrets tot revelant, amb veritat i afecte, que el seu nom ha d'anar unit a la vida i l'obra d'aquests vint-i-cinc anys llargs de Justícia i Pau de Barcelona.

Joan Gomis

JUDICI ALS INDEPENDENTISTES CATALANS

Ateses les circumstàncies que concorren en la causa contra vint-i-cinc independentistes catalans acusats de terrorisme, Justícia i Pau creu convenient fer les següents puntualitzacions:

-En una veritable democràcia, tant el dret a l'autodeterminació com la seva màxima expressió -la independència- són objectius legítims sempre que s'utilitzin mitjans pacífics per aconseguir-los.

-La implantació de la democràcia no ha resolt el contenciós històric entre l'Estat espanyol i la nació catalana, sovint atiat amb objectius electoralistes. La sacralització de l'estat està fora de lloc en un moment en què es tendeix a modificar i fins i tot a eliminar fronteres.

-Pel que fa a les circumstàncies concretes de la detenció d'independentistes catalans l'any 1992, feta en l'estil franquista que ha legalitzat la "ley Corcuera", té alguns aspectes que permeten dubtar de la seva oportunitat i de la seva legalitat:

-En el cas possible que alguns dels encausats haguessin realitzat activitats delictives, les havien abandonat i estaven totalment integrats a una vida laboral i familiar normalitzada, amb un domicili habitual conegut. La detenció a altes hores de la matinada i amb un gran desplegament de forces policials, és evidentment una mesura desproporcionada que contribueix a criminalitzar l'independentisme.

-Suposant que els presumptes lectors delictius encara no haguessin prescrit, tenint en compte que l'objectiu prioritari que la llei adjudica al sistema penitenciari és el de reintegrar els individus a la societat, el poder judicial hauria de ser prou flexible per evitar el trauma de la presó als que ja s'hi han reintegrat voluntàriament.

-Les denúncies de tortures que han fet la majoria dels encausats són versemblants tenint en compte que Amnistia Internacional inclou l'Estat espanyol entre els països en què es practiquen habitualment els maltractaments i la tortura a les comissaries.

-Sigui quina sigui la sentència que es dicti, els perjudicis que s'ha infligit als encausats pels tres anys de demora dins o fora de la presó són incalculables i no podran ser compensats de cap manera.

-Justícia i Pau, consegüent amb els seus objectius de lluitar per la defensa efectiva dels drets humans, i d'impulsar els mitjans pacífics per a la resolució dels conflictes, seguirà atentament el judici que s'ha de començar a primers d'abril, disposat a denunciar qualsevol sospita d'irregularitat, qualsevol tracte vexatori o inhumà, o qualsevol discriminació que pugui portar els acusats a la indefensió.

Justícia i Pau
Barcelona, abril de 1995

**SI VOLS COL·LABORAR AMB NOSALTRES
FES-TE SOCI DE JUSTICIA I PAU**

Estic d'acord amb els objectius de Justícia i Pau i per tant sol·licito l'ingrés a l'associació

.....
(nom i cognoms)

.....
(adreça i telèfon)

.....
(població i districte postal)

Col·laboraré a les tasques de JUSTICIA I PAU amb la quota semestral/anyal de
..... ptes. per pagament bancari.

(Quota mínima anyal de soci: 5.000 ptes.)

Entitat bancària

agència

n. llibreta, C/c

data i signatura

ORDRE DE PAGAMENT BANCARI

Benvolguts senyors: els prego que fins a nou avís facin efectiu a JUSTICIA I PAU amb
càrrec al compte corrent

a la llibreta d'estalvis

els rebuts que li presenti la referida entitat.

.....
(nom i cognoms del titular de llib.- C/c).

.....
(banc o caixa)

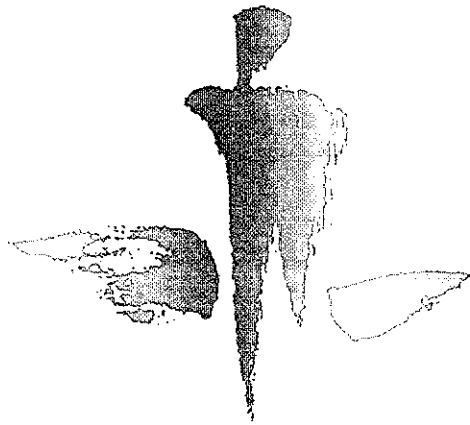
.....
(agència)

.....
(població i districte postal!)

data i signatura

Dip. Leg. B. 42. 719-82. Multitext S.A. Diputació 115 Barcelona

RETALLAR O FOTOCOPIAR, I ENVIAR A JUSTICIA I PAU



Els **Drets** dels **Infants**



Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

L'article 42 de la Convenció afirma que els estats que s'hi han adherit es comprometen a donar a conèixer àmpliament els principis i les disposicions que conté, per mitjans eficaços i adequats, tant a infants com a adults. I el punt 7 de la Resolució 194/III, del 7 de març de 1991, del Parlament de Catalunya, diu que el coneixement d'aquests drets, tant per part dels adults com per part dels infants, ja és una garantia perquè es compleixin.

La Llei catalana 8/1995, de 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i adolescents és encara més contundent. Assenyala, en el seu article 14, que "les administracions públiques han d'aportar les mesures necessàries per tal d'aconseguir el màxim grau de divulgació dels drets reconeguts als infants i als adolescents per aquesta Llei, per la resta de l'ordenament jurídic vigent i, en especial, per la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant, del 20 de novembre de 1989".

Aquesta publicació respon, doncs, a aquest objectiu. Constitueix una guia de la Convenció.



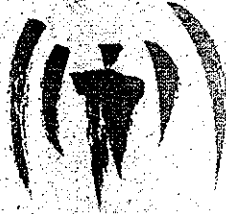
La Convenció De Les Nacions Unides Sobre els Drets dels Infants

Tothom té drets humans; els infants també. Però, a causa de la seva edat, hi ha més probabilitats que els seus drets s'ignorin o s'oblidin.

Per tal de protegir els drets dels infants, dels nois i les noies, les Nacions Unides van redactar un acord internacional anomenat Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'Infant.

La Convenció va ser aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, i és un gran pas cap endavant perquè, per primera vegada, s'han escrit en un sol document tots els drets de l'infant.

Aquesta Convenció ja és llei per a nosaltres, perquè el Govern de l'Estat, a finals de 1990, va acceptar vincular-s'hi. A més, hi ha lleis catalanes que recullen els drets de què parla la Convenció. Això vol dir que la manera com tractem els infants del nostre país s'ha d'adequar al que diu la Convenció; i que els nostres poders públics han d'assegurar que totes les lleis s'hi adaptin.



Què és La CONVENCIÓ? Què Diu?

La Convenció assenyala, en una sèrie de preceptes denominats articles, els drets que haurien de tenir tots els infants i joves d'arreu del món, tant si viuen en països rics com en països pobres, fins a l'edat de 18 anys.

La Convenció diu que els infants tenen, abans de tot, quatre drets que podríem anomenar principals, els quals s'han de tenir en compte sempre que s'adopti una decisió o s'emprenyi una acció que els afecti.

No DISCRIMINACIÓ. Tots els drets de la Convenció regeixen igualment per a tots els infants, independentment de la seva raça, sexe, religió, llengua, discapacitat, opinió o antecedents familiars (article 2).

INTERÈS PRIORITARI. Quan els adults o les organitzacions prenen decisions que afecten els infants han de pensar sempre, primer de tot, en allò que sigui millor per a ells (article 3.1 i 2).

DRET a La ViDa. Tot infant té dret a la vida (article 6.1).

PUNT De ViSta De L'INFANT. Els infants han de tenir el dret de dir el que pensen sobre qualsevol cosa que els concerneixi. Allò que diuen ha de ser escoltat amb atenció. Quan els tribunals o altres organismes oficials prenen decisions que els importen, han de prendre esment d'allò que els infants senten o desitgen (article 12).



QUINS ALTRES DRETS A TORÇA LA CONVENCIÓ?

DRETS CIVILS I POLÍTICS

Aquests drets permeten que els infants puguin ser respectats com a persones, que puguin participar en la societat i involucrar-se en assumptes que són importants per a ells. Els drets civils i polítics, com tots els drets, també comporten obligacions.

DRET A UN NOM, A UNA NACIONALITAT I A UNA IDENTITAT. Així que neixen, tots els infants tenen dret a un nom i a poder esdevenir ciutadans d'un país (article 7); i la seva identitat, que els ve de la nacionalitat, del nom i de les relacions familiars, ha de ser preservada en tot moment (article 8).

LIBERTAT D'EXPRESSIÓ. Els infants tenen dret a expressar allò que pensen i senten; sempre que, en fer-ho, no violin la llei ni afectin els drets d'altres persones (article 13).

ACCÉS A LA INFORMACIÓ. Els infants han de poder tenir a l'abast una àmplia i diversa informació, especialment aquella que podria fer que millorés la seva vida (article 17).



LLIBERTAT D'OPINIÓ, CONSCIÈNCIA I RELIGIÓ. Els pares tenen el deure de guiar els seus fills, però els infants, per la seva banda, tenen el dret d'escollir la seva pròpia religió i de tenir les seves pròpies opinions així que siguin capaços de decidir per ells mateixos (article 14).

RELACIÓ AMB ALTRES PERSONES I LLIBERTAT D'ASSOCIACIÓ. Els infants tenen el dret de fer-se membres d'organitzacions i de participar en reunions i manifestacions pacífiques, sempre que aquestes no siguin contràries a la llei i no quedin afectats els drets d'altres persones (article 15).

INTIMITAT. Els infants tenen el dret a la intimitat personal; és a dir, no se'ls han d'obrir les seves cartes personals i ningú no ha d'escoltar les seves converses telefòniques, si no és que la llei ho permeti (article 16).

TORTURES I TRACTE DEGRADANT. Mai un infant no serà sotmès a tortures ni a un tracte inhumà o degradant, ni se li imposarà la pena de mort o la presó perpètua (article 37a).



DRETS SOCIALS, ECONÒMICS I CULTURALS

Són els drets de l'infant a disposar d'uns nivells adequats d'atenció física, salut i protecció. A més del respecte a la persona dels infants i dels joves, l'acompliment d'aquests drets suposa, molt sovint, que els poders públics hi esmercin recursos financers.

Vida Quotidiana

Orientació Donada pels pares. S'han de respectar els drets i els deures dels pares en ordre a donar a l'infant, d'acord amb les seves capacitats, l'orientació adequada per exercir els seus drets (article 5).

Atenció Diària. La Convenció anuncia que els infants han de rebre, cada dia, una atenció apropiada. Aquest deure correspon principalment als pares, però es pressuposa que els governs han de proporcionar a aquèstos, quan calgui, l'ajuda adequada (article 18).

Només s'ha de separar els infants dels seus pares quan sigui realment un bé per a ells. Si això succeís, l'infant, els pares i tota persona amb dret a interessar-s'hi poden acudir als tribunals perquè la seva veu sigui escoltada. En cas de separació dels pares, l'infant té dret a estar regularment en contacte amb ells mentre això no li resulti perjudicial (article 9).



És dret dels infants i dels seus pares sortir de qualsevol país i entrar en el propi, amb vista a la reunificació familiar o per mantenir la relació entre pares i fills (article 10).

En cas de necessitat, els governs han d'ajudar els pares a satisfer les necessitats més elementals dels infants, encara que visquin en un país estranger (article 27.4).

Si els infants no poden viure amb la seva família, han de ser atesos per una altra família o una llar d'infants. La raça, la religió, la cultura i la llengua de l'infant han de ser tingudes en compte quan es busqui una nova llar per a l'infant (article 20). Tot infant atès lluny de casa seva, ja sigui en un pensionat, en una institució de llarga estada o en un hospital, ha de rebre l'atenció apropiada (article 3.3).

Si un infant és adoptat o acollit per una altra família del mateix país o d'un altre, cal que l'adopció es faci seguint unes regles estrictes, establertes per la llei, per tal de garantir que resulti un benefici per a l'infant (article 21).

Els governs han de prendre mesures per impedir que es facin sortir infants il·legalment del seu país (article 11).

Els infants tenen dret a ser protegits contra tota mena de maltractaments, tant per part dels pares com de qualsevol persona que en tingui la responsabilitat. Se'ls ha de salvaguardar de tot mal (article 19).

L'infant confiat a una altra família o a una llar d'infants té el dret que periòdicament sigui revisat el tracte que hi rep (article 25).



Salut i Benestar

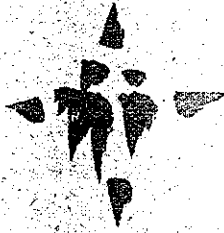
Els governs han d'assegurar el màxim possible la supervivència i el desenvolupament de l'infant (article 6.2).

S'ha d'ajudar els infants discapacitats a esdevenir com més independents millor i que puguin participar de manera plena i activa en la vida diària (article 23).

Els infants tenen dret a tenir tan bona salut com sigui possible. Si estan malalts han de rebre una bona atenció sanitària que els permeti posar-se bons altre cop. Els infants tenen dret a viure en un entorn segur, saludable i no contaminat. Els governs han de procurar reduir el nombre de morts a l'infantesa i garantir que les dones que infantin rebin també una bona atenció mèdica (article 24).

Tot infant té dret a beneficiar-se de la seguretat social, tenint en compte els recursos i les circumstàncies d'aquests i de les persones que en siguin responsables (article 26).

Tot infant té dret a un nivell de vida adequat. Això correspon primordialment als pares, dins de les seves possibilitats econòmiques. Si no és al seu abast, els governs els han d'ajudar a satisfer aquest dret dels seus fills (article 27.1 a 3).

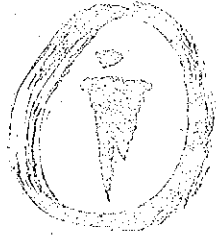


eDuCaCió, eSBaRJo i aCTIVITaTs CuLTuRaLS

Tot infant té dret a l'educació gratuïta, com a mínim, fins al nivell de l'escola primària. Cal que hi hagi diferents formes d'ensenyament secundari a disposició dels nois i les noies. Als qui tinguin aptituds, caldria també facilitar-los educació superior. La disciplina a les escoles ha de ser compatible amb la dignitat humana de l'infant (article 28).

Les escoles han d'ajudar els infants a desenvolupar plenament la seva personalitat i les seves habilitats i els han de preparar per a la vida adulta, han d'infondre en els infants el respecte envers els seus pares, la seva llengua i els valors nacionals dels països en què viuen, i, també, envers l'entorn natural (article 29).

Tot infant té dret a descansar i a jugar, i a tenir oportunitats per participar en tota mena d'activitats artístiques i culturals (article 31).



MeSures eSPeCials De PRoteCCió

INFANTS EN SITUACIÓ D'EXCEPCIÓ. Els infants refugiats han de rebre protecció i assistència humanitària; i els governs els han d'ajudar a trobar els seus pares o altres membres de la seva família (article 22).

La Convenció diu que els infants menors de quinze anys no poden prendre part en les guerres i no poden ser reclutats. Si es recluten joves de quinze o divuit anys, s'ha de donar prioritat als de més edat (article 38).

INFANTS EN CONFLICTE AMB LA JUSTÍCIA. Els infants que tinguin conflictes amb la llei han de ser tractats com a innocents fins que no se'ls declari culpables. Han de poder aconseguir assessorament legal i ser representats per un advocat. Sempre que sigui possible, s'evitarà acudir als tribunals (article 40).

Aquests infants han de ser tractats de manera adequada a la seva edat. Només s'haurien d'internar a la presó quan no fos possible cap altre sentència i, aleshores, per al temps més breu possible. No seran sotmesos a tortura ni tracte cruel, no se'ls imposarà la pena de mort o la presó perpètua (article 37).

INFANTS SOTMESOS A EXPLOTACIÓ. Els governs han de protegir els infants contra:

- la realització de treballs que podrien ser perillosos o perjudicar la seva salut o la seva educació (article 32);
- les drogues perilloses (article 33);
- els abusos sexuals (article 34);
- la possibilitat que siguin segrestats o venuts (article 35);
- qualsevol altre forma d'explotació (article 36).

INFANTS DE MINORIES O POBLES INDÍGENES. És un dret dels infants que pertanyen a minories o a pobles indígenes tenir la seva pròpia vida cultural, practicar la seva religió i fer servir el seu idioma (article 30).



COM PoDeu uTILITZaR La CONVeNCió? **Què PoDeu FeR?**

Podeu comprovar el tractament que reben els infants del vostre país prenent com a referència les normes especificades a la Convenció.

Podeu estimular la gent perquè parli de la Convenció i dels drets de l'infant a la llar, a la feina, a les escoles i a les associacions de pares; i intentar convèncer les persones amb responsabilitat per tal que incorporin aquests principis a la seva tasca.

Si creieu que no es donen a un infant els drets que assenyala la Convenció podeu parlar-ne amb els vostres pares, mestres, l'assistent social del vostre ajuntament, i, en cas d'urgència, podeu acudir als mossos d'esquadra, a la guàrdia municipal o altres cossos policials.



Anoteu les adreces següents:

- Direcció General d'Atenció a la Infància
Telèfon d'informació: 900 300 500
- Central de Policia de Menors, CEPOME (massos d'esquadra)
C/ Bolívia, 30-32
08018 Barcelona
Tel. (93) 300 22 96
- Grup de Menors, GRUME (policia nacional)
Gran Via de les Corts Catalanes, 382, 1a. planta
08015 Barcelona
Tel. (93) 290 37 27 i 290 37 01
- Sindic de Greuges de Catalunya
C/ Josep Anselm Clavé, 31
08002 Barcelona
Tel. 301 80 75

La distribució dels articles de la Convenció en blocs
temàtics segueix l'ordre establert pel Comitè de l'Infant
de Ginebra. L'adopció del contingut de les seves
disposicions s'ha inspirat en la redacció que n'ha fet el
Children's Rights Development Unit de la Gran Bretanya.



BIBLIOGRAFIA

- ALUMNES ESCOLA DE BARBIANA: Carta a una mestra. Nova Terra. Barcelona, 1975.
- BANDA, A.: Educació per la Pau. Barcanova. Barcelona, 1991.
- BASTIDA, A.: Desaprender la guerra. Una visió crítica de la Educació para la Paz. Icaria Zaragoza, 1994.
- BRANDEN, N.: Cómo mejorar su autoestima. Paidós. Barcelona, 1989 (2).
- CASAMAYOR, G.: La disciplina a l'escola (L'important és prevenir). Graó. Barcelona, 1988.
- CORZO, J.L.: Educar (nos) en tiempo de crisis. Editorial CCS. Madrid, 1995.
- DE MIGUEL, J.M. (coord.): Chicos y educadores constructores de la paz. Popular. Madrid, 1987.
- FROMM, E.: Sobre la desobediencia y otros ensayos. Paidós. Barcelona, 1984.
- KAFKA, F.: Carta al pare. Eumo. Vic, 1989.
- KRISHNAMURTI, J.: Cartas a las escuelas. Edhasa. Barcelona, 1984.
- KRISHNAMURTI, J.: Cartas a las escuelas II. Edhasa. Barcelona, 1984.
- MARTÍNEZ, / PUIG, J.M. (Coord.): La educación moral. Perspectivas de futuro y técnicas de trabajo. Graó/ ICE UB. Barcelona, 1991.
- NEILL, A.S.: Summerhill. Eumo. Vic, 1986.
- POSTMAN, N.: La desaparició de la infantesa. Eumo. Vic, 1994.
- QUILIS, R.: Infants a l'ombra de la vida. Reflexions sobre la marginació infantil. Columna. Barcelona, 1995.
- ROGERS, C.: Libertad y creatividad en la educación. Paidós. Buenos Aires, 1982 (2)
- SEMINARIO DE EDUCACIÓN PARA LA PAZ: Educar para la Paz. CIP/APDH. Madrid, 1990.
- TONUCCI, F.: Amb ulls de nen. Barcanova. Barcelona, 1984.
- TONNUCI, F.: Infant s'hi neix. Barcanova. Barcelona, 1985.
- TONUCCI, F.: L'infant i nosaltres. Eumo. Vic, 1989.
- TONUCCI, F.: La solitud de l'infant. Barcanova. Barcelona, 1994.



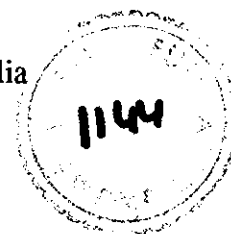
JUSTÍCIA I PAU

Rivadeneiya 6.10ª · 08002· Barcelona · T. (93)3176177
· Fax (93)4125384

SISÈ CONGRÉS CATALÀ D'EDUCACIÓ PER LA PAU, EL DESENVOLUPAMENT I
ELS DRETS HUMANS

Ma. Cinta Aguilar Lozano
Manel Sanchís i Guarner, F-9
08016 Barcelona

Residència Sagrada Família
-La Pobla de Segur-



Roser Albó-P

Centres penitenciaris

P-Ma. Luisa Almansa López
Pescadores, 13
08003 Barcelona

Col.legi Mare de Déu de la Mercè

Pilar Álvarez Aragoneses
Fabra i Puig, 51
08030 Barcelona

P-Petra Aparicio
Lincoln, 10
08006 Barcelona

Col.legi Ntra. Sra. de Lourdes

Juliana Bacardí Garriga
?
Mataró?

C.P. La Llàntia-Mataró

P-Aurora Baigorri González
Av. Gaudí, 28
08025 Barcelona

C.P. Turó Deguiera

Mercè Baxarias Tibau
Álvarez, 9
08190 Sant Cugat del Vallès

Escola Ntra. Sra. de Lourdes

Victòria Bertran Vilaseca
Av. Catalunya, 22
25500 La Pobla de Segur

Col.legi Sagrada Família

P-Marta Burguet Arflús
Pere Artès, 4
08031 Barcelona

Àmbit Maria Corral/Escola Esplai

Sebastià Capella Priu
Valseca, 14
08024 Barcelona

Escola Estel

P-Montserrat Carbonell Figuerola Bisbe Irurita, 12, esc.11 ??	IES Josep Lladonosa
Miquel Casanovas-TR	Educació d'Adults
P-Teresa Climent Castelló Salses, 100 F 08031 Barcelona	Fundació Serveis de Cultura Popular
José Luis Corzo-P	Moviment d'Educadors Milanians Escola de Barbiana
Dolors Cristòfol Borrell Mossèn Manyà, 5 43500 Tortosa	
P-Santi Chaparro Amorós Copèrnic, 7 08021 Barcelona	Col.legi Ntra. Sra. de Lourdes
P-Antonia Díaz Guerrero Almansa, 52-54 08031 Barcelona	Luz Casanova-Damas Apostólicas
P-Beatriz Domínguez Martín Bonaplata, 54-58 08034 Barcelona	OSCUS
P-Assumpta Eixarch Conesa Major, 18 43558 Freginals	Concertación
P-Fuencisla Espinar Martín Almansa, 52-54 08031 Barcelona	Luz Casanova-Damas Apostólicas
Ma. Teresa Ferrater Cubells 43206 Reus	
Jordi Foix Robert Conveni, 57 08016 Barcelona	Campanya contra el Comerç d'Armes -C3A

P-Teresina Fons Solé Almería, 57 08014 Barcelona	Escola Proa
Alfons Formariz-P	Educació d'Adults
P-Rosario Gálvez Villanueva Carmen, 15 08930 Sant Adrià de Besós	E.I. Rosetó
P-Roser Giménez Rubiralta Sant Quintí, 33-35 08041 Barcelona	E.I. Rosetó
Joan Gomis	
Rafael Grasa-TR	SPEPDH
Mercè Guin Prats-C/T Diagonal, 317 08013 Barcelona	
P-Rosa Maria Hermosa Martínez Bonaplata, 54-58 08034 Barcelona	OSCUS
P-José Miguel Hernández López Alcalde de Móstoles, 44 08025 Barcelona	Col.legi Pare Enric d'Ossó
Emilio Herranz-T/TR	Colectivo "No Violencia y Educación"
Ma. Assumpció Itxart Calls Camí del Mig, 85 08303 Mataró	E.P. Camí del Cros-Mataró
David Lafn-E	L'Estenedor i Titelles per la Pau
P-Matilde Lázaro Vicente Alcalde de Móstoles, 44 08025 Barcelona	Escola del Treball
Cecília Lazarte-TR	Universitat
P-Ascensión Mairlot Rodríguez Ribera d'Ebre, 19 43820 Calafell	IES Camí de Mar

P-Ma. Victòria Majem Klein Mimoses, 6 08034 Barcelona	Estudiant de Magisteri
Fèlix Martí-P	
Miquel Martí-TR	Escola de Barbiana i Escoles Associades UNESCO
Julio Martínez-P	Marginació social
P-Ma. Dolores Martínez Alvarez Margarida Xirgu, 5 08840 Viladecans	E.I. Rosetó
P-Encarnación Martínez Santos Les Monges, 2 25111 Raimat	Llar d'Acollida
Àngels Moncunill-P	E. Primària
P-Josep Ma. Monferrer Celades Marte, 36 ??	
P-Carles Montagut Roquet Bou Can Serrat 08520 Llerona	Ajuntament de Sant Just
P-Luis Moreno Campoa Font del Vidal, 16 08292 Esparraguera	Col·lectiu Jove
P-Victòria Moreno Campoa Artur Carbonell, 26 08870 Sitges	Grup de Solidaritat amb Bosnia: Dones i Joves
P-Joan Manel Navarro Coma Mercat Comú, 19 08784 Piera	Maristes Igualada
P-Carles Núñez Casado Almería, 57 08014 Barcelona	Escola Proa

P-Montserrat Olivella Nadal
S. Antoni Ma. Claret, 57-59
08025 Barcelona

C.P. Mare de Déu del Pilar

Eulàlia Palou-T
Santander, 2
08214 Badia

P-Rosa Ma. Pallarés Mercader
Diagonal, 12
08290 Cerdanyola del Vallès

Escola Municipal La Sínia

Adolf Pastor Monleón
Praga, 39
08024 Barcelona

Escola Estel

P-Jaume Pera Arenas
Av. Salvador Espriu, 8
17430 Sta. Coloma de Farners

Institut Sta. Coloma de Farners

P-Estrella Pérez Pérez
Verge del Pilar, 14
08560 Manlleu

Escola Bellesguard

Joan Puig-C/TR

P-Carles Queralt Moncunill
Sant Jaume, 14
08280 Calaf

Col.legi Alemany de Barcelona
Agrupament Escolta A. de R., Calaf

Josep Redorta-T

P-Salvador Riera Mimó
Rda. Sant Pau, 80
08001 Barcelona

Escola Pia de Catalunya

P-Benet del Rincón Igea
Renaixement, 158
08290 Cerdanyola del Vallès

Dept. Pedag. Sistemètica (UAB)
FP Escola Industrial (Sabadell)

P-Vicky Rigual
Rda. Prim, 68
08302 Mataró

Carme Romia-C/T

Xavier Rubert de Ventós

P-Noemi Rubinós Alberola Bagà, 5 08030 Barcelona	E.I. Rosetó
P-Mercè Rubiralta Costilludo Sant Quintí, 33-35 08041 Barcelona	E.I. Rosetó
Francisco Javier Ruiz Rojas Campreciós, 21 08033 Barcelona	CEIP Pau Picasso
P-Montserrat Sánchez Lozano Ntra. Sra. Montserrat, 2 08519 Calldetenes	Escola Bressol L'Esquitx
P-Paquita Sánchez Teruel Plaça Pau Casals, 6 25600 Agramunt	I.B. Riera del Sió
P-Aurora Serna González Almansa, 52-54 08031 Barcelona	Luz Casanoa-Damas Apostólicas
P-Josefina Serra Barcons Es Banhs, s/n 25540 Les	SFP Escola Hoteleria
P-Josep Solà Bohigas Dr. Robert, 1 17430 Sta. Coloma de Farners	Institut Sta. Coloma de Farners
P-Maribel Solà Gómez Cardener, 56 08784 Piera	
P-Sadurní Solà Gómez Cardener, 56 08784 Piera	Maristes Igualada
P-Rosa Ma. Solanich Brunet Rbla. Casas, 88 08850 Gavà	CEIP Salvador Lluçh

P-Araceli Subirats Ferré
Major, 57
43550 Ulldecona

C.P. Agustí Barberà, Amposta

Martí Teixidó-T

P-Josep M. Torralba Roselló
Av. Mare de Deu de Montserrat, 252
08041 Barcelona

Departament Benestar Social Generalitat

Rafael Tresserras Fluvià
Força, 5??
17001 Girona

Escola Pia d'Olot

P-Susanna Tura Roger
Ramon Pasqual, 11
08530 La Garriga

P-Isabel Vázquez Cortés
Raval Sta. Magdalena, 30
08800 Vilanova i la Geltrú

Llar d'infants El Drac

P-Ma. Concepción Vega López
Almansa, 52-54
08031 Barcelona

Luz Casanova-Damas Apostólicas

P-Josep Ma. Verge Vallès
La Granada, 27
08720 Vilafranca del Penedès

C.P. Font-rúbia

P-Assumpta Vinyals
Ctra. Nac. II, 88
08392 Sant Andreu de Llavaneres

Professora de Filosofia

Lluïsa Viñas Salas-T
Collserola, 33
08035 Barcelona

E. Secundària

A L'ESCOLA PER LA PAU

CARME ROMIÀ AGUSTÍ

Ben segur que tots compartim la idea -o millor el sentiment i el desig- de la necessitat universal de pau, de la urgència de construir un món on sigui més fàcil viure de manera no violenta.

Hi ha necessitat de pau. Pau per viure i convida dignament amb justícia i llibertat. Justícia que permeti defensar i aconseguir el dret a la dignitat de tota persona. Llibertat per ser com a individus i com a éssers socials. Voler ignorar-ho és, avui, com pretendre tapar el sol amb un dit. Voler negar la seva necessitat ens hauria de recordar aquelles paraules dites per Truman Capote: «Abans de negar amb el cap, assegura't que el tens.»

Potser també estarem d'acord que és necessari potenciar una educació per la pau enfront d'una educació impregnada de violència, d'una violència massa vigent i massa legitimada als nostres dies.

De poc servirà destruir les armes -en el cas que s'aconseguís- si no desarmem les nostres ments, els nostres esperits. I, l'educació no pot ser una arma en contra de la humanitat que l'ha creat.

El factor primordial per educar per la pau des de l'escola és, sens dubte, la convicció per part dels educadors i educadores de la necessitat i de la possibilitat de treballar per la pau.

Altres factors bàsics poden ser:

- a. El coneixement de la realitat.
- b. La sensibilització i la conscienciació social.
- c. La responsabilitat compartida.

I, paral·lelament, és fàcil trobar a l'escola arguments que pretenguin justificar el fet que es violenti l'educació o que es freni o dificulti la possibilitat d'educar per la pau:

1. Els programes: Quantitat de coneixements que cal ensenyar.





2. Les exigències que la societat fa a l'escola: Allò que espera que faci.

3. La disciplina que és necessari mantenir.

Si mirem de prop aquests dos apartats que hem fet, veurem que mantenen una estreta relació. Cal que, com a educadors, analitzem com podem apropar-los entre si, per què, per a què i de quina manera.

Els programes: Coneixements que cal ensenyar

Resulta fàcil constatar que hi ha un divorci entre el món que hi ha fora de l'escola i la visió que d'aquest món es presenta als infants per mitjà de l'escola.

Per la seva banda, els mestres i els professors de les diferents matèries constaten dia a dia que els programes de continguts no són suficients per respondre a les necessitats que sorgeixen a l'hora d'impartir les tasques docents.

En nom de l'educació l'escola augmenta cada dia més la quantitat de coneixements que cal aprendre, però, ¿aconsegueix aquest augment que se sàpiga més?, i ¿que es vulgui saber més? O al contrari, ofega tot afany per aprendre?

És com si l'escola massa sovint facilités una carrera d'obstacles per a no pensar. I, per a massa estudiants, l'aprenentatge és insubstancial i sense sentit.

Potser cal que ens centrem més en els infants que en els plantejaments teòrics, no sigui que per rendir culte als continguts deixem de sentir el que tenim prop. I, mentrestant, augmentin les sordeses. Sordeses no produïdes per cap patologia física, sinó per la deformació d'una escola més centrada a parlar que a escoltar; a ensenyar més que a aprendre; a impartir més que a compartir; a contestar més que a preguntar.

CONEXEMENT DE LA REALITAT

Creiem necessari recuperar el sentit etimològic de la paraula coneixement, que és: «agitació d'idees».

L'Educació per la Pau defensa el coneixement en aquest sentit, no com un emmagatzemament o com una reproducció passiva.

Cal aprendre de la realitat, conèixer la realitat, ja que les idees que en tindrem influiran en la nostra incidència sobre ella. Per això és tan necessari educar en la comprensió, no en la conformitat o en la reproducció passiva i indiferent.

És un tractar de comprendre, interrogant-nos sobre el món que ens envolta i del qual, a més, formem part. I fer-nos a la idea que veure la realitat és també una forma de viure-la. No podem incidir-hi si no la coneixem. Seria tan absurd com pretendre fer el diagnòstic abans de l'anàlisi.

l. El coneixement serà el motor que ens porti a incidir en la realitat que ens envolta. Un coneixement que ens apropi, connecti i comprometi, perquè, com defensà Edgard Poe: «La font de tot moviment és el pensament (...) La felicitat no està en el coneixement sinó en la seva adquisició (...) L'única finalitat d'aquesta infinitud de matèries és la de proporcionar infinites fonts on l'ànima pugui apaivagar la set de saber que mai no s'esgotarà en ella, ja que esgotar-la seria extingir l'ànima mateixa.» Cal respectar, per no dir potenciar, aquesta set de saber facilitant, pas a pas, el camí vers la comprensió i, sobretot, aprenent a viure el coneixement com a aventura i com a creixement.

Les exigències que la societat planteja a l'escola

La societat espera, encara, que l'escola faci un paper:

- *Informador*: Transmissió de coneixements que cal assolir.
- *Uniformitzador*: Que apropi cada infant a un patró preestablert o predominant en la societat de què forma part.
- *Transmissora de valors*: Quins valors? Els que predominen? Els que cal que predominin? En base a qui i a què?
- *Generadora d'actituds*: Davant de les coses, dels sabers, dels altres, de si mateix i de la vida.
- *Selecció*: La primera selecció i no poc important per a la vida. Sovint la primera experiència de fracàs.

No sempre és esperançadora la lectura o la llició que es desprèn d'uns efectes aconseguits en nom de l'educació des de fa temps a l'escola. Potser serà necessari convèncer-nos que hi ha massa llunyania entre:

- Allò que esperem i allò que aconseguim.
- Allò que creiem i allò que fem.
- Allò que somniem i allò que constatem...

Una de dues, o somniem massa i esperem massa sense tenir en compte les possibilitats de la realitat o, com deien els nostres avis, «Qui sembla vents recull tempestes». I la pedagogia del fracàs és un dels pitjors vents per a l'educació.

Sovint podem constatar que existeix un paisatge educatiu boirós en el qual els que queden més desdibuixats són un element més, si guarden harmonia amb el conjunt. Si no, queden desdibuixats amb núvols oportuns fins que desapareixen sense cap mena de distorsió aparent. Un cop de vent sobtat els envia al carrer. Un carrer que segurament poc els ajudarà a desenvolupar les seves possibilitats.

Quantes voluntats no s'han destrossat a l'escola! Quantes vides no s'han marcat...! Per a molts infants -per a massa- l'escola ha representat una cursa d'obstacles que comença amb l'escolarització i que va deixant víctimes pel camí. (Ensenyança del fracàs i vivència de la marginació per a molts.)

L'escola s'ha convertit en part activa d'un sistema en el qual els mitjans de producció -coneixements, nivells, notes, etc.- constitueixen coses produïdes per ser venudes en un mercat assedegat de nous rècords i saturat de «normalitats» que no produeixen «plusvàlua».

Fàcilment podem constatar que augmenten «improductius» als quals fàcilment se'ls posa l'etiqueta del fracàs escolar o marginats del sistema. Però, són realment improductius?, ¿o no responen al producte que s'espera que siguin? I qui, com i per què s'espera un producte preestablert?

Només cal llegir l'entorn que ens envolta o el que queda una mica més enllà d'on vivim...

Encara predominen a les nostres escoles massa models de conducta basats en la relació de poder del mestre com a suprem emissor i de l'alumne com a suprem receptor.

Encara predominen els interessos de l'emissor per damunt dels receptors.

Encara s'utilitza la coacció -i fins i tot la repressió- quan la persuasió falla o quan no es posseeix aquest recurs, o no s'hi creu.

Encara hi ha massa afany de voler garantir l'autoritat a costa de la llibertat d'altres.

Encara...

Les escoles formen part de la cultura de violència que predomina en la societat que les ha creat (violència física, psicològica i estructural). Estan integrades en un entorn generador de conductes agressives que, a poc a poc, van incidint i condicionant la manera de relacionar-se la persona amb les coses, amb els altres i amb si mateixa.

SENSIBILITZACIÓ I CONSCIENCIACIÓ PERSONAL I SOCIAL

L'escola és i cal que sigui molt més que quatre parets. Molt més necessari que un edifici és un ambient, un clima que aglutini les persones que la formen.

La necessitat i la voluntat de pau ens ha de fer pensar i promoure els canvis estructurals i culturals necessaris perquè, amb il·lusió creadora, aquella sigui possible.

Recordant Antoni Gramsci: «Al pessimisme de la intel·ligència cal oposar-hi l'optimisme de la voluntat.»

No neguem el pes específic, la importància que pot tenir l'educació. Cal, però, trobar la manera de com fer-la millor i amb més sentit positiu i possibilitador.

Disciplina

Podem preguntar-nos si troben sentit els nostres alumnes a les repetides referències que fem en relació a la disciplina. Les respostes segurament seran que no i, això no obstant, continuem fent-les. Quantes vegades els problemes generats per faltes de disciplina són menys importants que les causes que els ocasionen: inadaptació, marginació, inseguretat, manca de confiança en un mareix, en els altres, mancances afectives, etc.

En aquest sentit té molt a dir i a fer l'educador. Sobretot a fer, ja que per mitjà de les seves actituds comunicarà confiança i respecte als infants o no. No podem oblidar que, com digué Lantier, «un gran home demostra la seva gran desena per la manera com tracta els petits».

LA RESPONSABILITAT COMPARTIDA

Com a educadors tenim la responsabilitat individual i col·lectiva de cercar nous estils i condicions educatives encaminades a aconseguir millorar la qualitat de l'educació i, no cal dir-ho, el tipus de relació personal i social que s'hi estableixi.

Si com deia Thi Livi, «confiar en l'altre ens guanya sovint la seva confiança», posser sigui aquest l'element que cal recuperar en l'educació: la confiança en els altres.

No es tracta de rebre de manera passiva les idees i les aportacions dels altres, sinó de potenciar la posada en comú, el diàleg, l'intercanvi i, en el fons, l'enriquiment recíproc.

L'interès i el desig de l'infant han de ser recollits i potenciat a l'escola, mai frenats o reprimits. Potenciar el jo, despertant la necessitat i la possibilitat de treballar amb i per als altres, viure conjuntament l'aventura de viure i de créixer amb l'autodisciplina i el respecte com a pautes i amb la pau com a eix vertebrador del comportament individual i col·lectiu.

Com deia el proverbi: «Tracta els petits com tu voldries ser tractat pels grans.» Poiser es així de senzill... i de complex.

L'actual reforma educativa, a través de la filosofia que es destil·la de la LOGSE, sembla convidar-nos també a iniciar aquests canvis. La realitat pràctica aquí hi som tots: dirà l'última paraula.

C.R.A.

Notas:

1. FOE, E.A. *Cuentos I*. Madrid: Atanaza, 1987, p. 350, 351, 354.



PRÓLOGO

ESPERO que los lectores de mi opúsculo “Los ideales de Educación de Rabindranath Tagore” acogerán favorablemente esta narración. Es ésta una burla de los métodos de educación contra los cuales Tagore lucha con toda la fuerza de sus convicciones. Esta narración, así como numerosos pasajes de sus discursos, nos dan a conocer al sublime y hondo poeta de *Gitanjali*, *El jardiner* y otros poemas como a un hombre espiritual y de sano humor. Las no menos espirituales ilustraciones de este cuentecillo son obra de Abanindranath Tagore, sobrino del autor, y nos dan una idea del moderno arte indico del dibujo.

Añado a este cuentecillo una cantidad de muy breves reflexiones, tomadas de las alocuciones del poeta dirigidas a los alumnos y profesores de Shanti Niketan. Desprenden el mismo espíritu que la alocución a los niños japoneses, reproducida integralmente en mi opúsculo antes citado.

NOTO SOEROTO

LOS PRINCIPES DE LA LITERATURA

XVI

RABINDRANATH TAGORE

PREMIO NOBEL DE 1913

LA ESCUELA DEL
PAPAGAYO

Y

ALOCUCIONES EN
SHANTI NIKETAN

Traducción, directa del bengalí,
con autorización del autor, de
NOTO SOEROTO y GUILLERMO GOSSE

Prólogo de VICENTE CLAVEL

Ilustraciones de
ABANINDRANATH TAGORE

EDITORIAL CERVANTES

AVENIDA DE ALFONSO XIII, 322
BARCELONA
1928

A. B.

Convenido así, se recurrió a los *pandits* (1), y estos, ya instruídos, se fueron directamente al grano.

Tras un estudio preliminar llegaron a la conclusión de que la ignorancia de los pájaros debía atribuirse a su inveterada costumbre de habitar en nidos miserables.

La opinión unánime de los *pandits* fué reconocer que lo primordial y absolutamente indispensable para la educación de aquel pájaro era construirle y alojarle en una jaula adecuada.

Los *pandits* recibieron la debida recompensa, y con el alma jubilosa regresaron a sus casas.

Construyóse, por lo tanto, una jaula de oro con magníficos adornos. De todos los ámbitos del Mundo vinieron numerosas gentes para admirarla.

(1) Sabios,

ERASE una vez un pájaro muy ignorante. Sabía cantar, y muy bien por cierto; pero jamás había aprendido a recitar nada de memoria. Solía saltar y brincar alegremente por acá y acullá, dando muestras de carecer de carecer de buenos modales.

En una ocasión el rajá pensó para sus adentros: Al fin y al cabo la ignorancia resulta cosa muy provechosa, pues ya es sabido que el necio ingiere la misma cantidad de alimento que el sabio; pero nunca produce nada a cambio del mismo.

Ordenó, pues, que comparecieran ante él todos sus sobrinos y les dijo que era necesario dar lecciones de dicción al pájaro.

—¡La cultura presa y enjaulada! — exclamaron algunos con el ánimo deprimido. Y prorrumpieron en llanto.

Otros, observaron:

—Aunque faltase la cultura la jaula continuaría hasta el fin siendo lo que es, una cosa independiente! ¡Ah, cuán felizmente para el pájaro!

Los artífices se llenaron los bolsillos de dinero y sin pérdida de tiempo se apresuraron a regresar muy satisfechos a sus casas.

Quedóse allí el *pandit* encargado de cuidar y educar el pájaro. Después de reflexionar largamente, no cesando de extraer rapé de su estuche entre el índice y el pulgar, dijo:

—Para nuestro objeto nunca sobrarán los libros de texto.

Los sobrinos reunieron una gran multitud de escritores. Estos escribían libros o sacaban copias de otras copias. Y amontonaron tal cantidad de papel que pronto llegó éste a una

altura inabordable. Y la gente, asombrada, murmuraba:

—¡Oh, qué inmensa torre de cultura! ¡Cuán elevada es! ¡Su cima se pierde entre las nubes!

Los escritores se apresuraron a correr hacia sus casas, el corazón ligero y cargados los bolsillos.

Los sobrinos, con febril actividad, se esmeraban en conservar la jaula en buen estado. Y mientras limpiaban y pulían incansablemente, la gente prorrumpía llena de orgullo:

—¡Este sí que es el verdadero progreso!

Había una pléyade de empleados; pero aún era mayor el número de inspectores. Para ellos y sus familiares de variados grados y condición, se hicieron construir un palacio, y desde entonces vivieron felices.

Como en este mundo nunca faltan críticos, éstos se encargaron de esparcir la noticia, que alcanzó mucha resonancia, de que to-

da criatura relacionada con la jaula, gozaba de perfecto bienestar, con la única excepción del propio pájaro.

Cuando el rajá se enteró de lo que propagaban los maldicientes, mandó llamar a sus sobrinos, y preguntó:

—¿Qué es lo que ha llegado a mis oídos, queridos sobrinos?

Y los sobrinos, contestaron:

—Si vuestra majestad desea conocer la verdad, solicite el testimonio de los sabios y de los artífices, de los escritores e inspectores. La comida es escasa para los críticos; he aquí la razón de que sus lenguas sean tan agudas y afiladas.

La explicación agradó tanto al rajá, que les hizo la preciosa dádiva de ataviarles con sus raras y ricas joyas.

El rajá quiso finalmente averiguar en persona la conducta que los empleados de su Departamento de Educación observaban con el

pájaro, y un día se presentó en la gran Sala de Enseñanza.

A través de las puertas llegaron a sus oídos los ruidosos sonos de trompetas y gongos, de cuernos y cornetines, de tímpanos y tambores, de tam-tames y tamboriles, de pitos y flautas, de organillos y gaitas. Los *pandits* comenzaron a cantar a voz en cuello los *mantras* (1) al mismo tiempo que los artífices, escritores e inspectores, así como los innumerables parientes de estos, de variados grados y condición, proferían estruendosos vítores.

Y los sobrinos, sonrientes, interrogaron al rajá:

—Majestad, ¿qué os parece todo esto?

Y respondió el rajá:

—Me parece imponente el espectáculo, un principio de educación por el sonido.

El rajá mostrábase extraordinariamente satisfecho, y ya a punto de montar sobre su ele-

(1) Versículos sagrados.

fante oyó la voz despechada de un crítico que gritaba oculto tras una mata:

—Maharadjá, ¿ha visto usted el pájaro?

—¡No, verdaderamente! — exclamó el rajá—. ¡Me había olvidado por completo de él!

Al regresar preguntó a los *pandits* cual era el método que seguían para la enseñanza del pájaro. Los sabios le dieron una explicación y se quedó grandemente impresionado. El método era tan genial, que el pájaro, comparado con él, resultaba insignificante y ridículo. El rajá mostrábase satisfechísimo al ver que la organización carecía de defectos aparentes. Además, no cabía esperar que el pájaro formase la menor queja. La garganta la tenía tan atiborrada con las hojas de los libros que trataba de digerir que apenas podía musitar una palabra, y mucho menos cantar.

Cuando se pensaba en el resultado de esta empresa un escalofrío recorría el cuerpo.

Al montar sobre su elefante, el rajá mandó a su Abofeteador oficial que le administrara al crítico maldiciente una sonora bofetada en cada mejilla.

Todo continuó como estaba, y el desgraciado pájaro, dando tumbos, llegó al último extremo de la locura. Efectivamente, había progresado de una manera extraordinaria. Pero, no obstante, se imponía a veces en la escuela el influjo benéfico de la Naturaleza, y cuando los claros reflejos de la aurora doraban la jaula, el pájaro aleteaba de un modo lastimero. Y con su débil pico, aun pareciendo increíble, sacudía fuertemente los barrotes de su prisión.

—¡Qué atrevimiento! — refunfuñaba el *kotwal* (1).

El herrero, con su martillo y su yunque, se instaló en el Departamento de Educación del rajá. ¡Ah, cómo resonaron los martillazos! La férrea cadena tardó poco en quedar últi-

(1) Guardián.

mada y con ella fueron sujetadas las alas del pájaro.

Los sobrinos del rajá contemplaban la jaula con enojo, y moviendo la cabeza, decían:

—A este pájaro le falta sentido común y carece también del más elemental sentimiento de gratitud.

Los pandits, con un libro en la siniestra mano y un puntero en la diestra le dieron al pobre pájaro lo que generalmente suele llamarse *lecciones*.

Y por su maestría en forjar cadenas y por el laborioso cumplimiento de su misión se les dió al herrero y al guardián un título oficial que les llenaba de honores.

El pájaro se murió.

Nadie pudo saber cuándo ocurrió esto ni conocer las circunstancias del hecho. El crítico fué el primero que divulgó la noticia.

El rajá llamó a sus sobrinos, y al verles postrados ante él, exclamó:

—Mis queridos sobrinos, ¿qué es lo que ha llegado a mis oídos?

Y los sobrinos contestaron:

—Majestad, la educación del pájaro ha terminado.

—¿Sabe saltar? — preguntó el rajá.

—Jamás lo consiguió — respondieron.

—¿Sabe volar?

—No, majestad.

—Traedme al pájaro — ordenó el rajá.

Trajéronle el pájaro, custodiado por el *kotwal* y un grupo de *sepoys* (1) y *sowars* (2).

El rajá pasó una mano sobre el cuerpo del pájaro. Y únicamente crujió el relleno de hojas de los libros.

A través de las ventanas llegaba el suave murmullo de la brisa primaveral que agitaba las hojas recién abiertas de los *asoka*. Aquella mañana de abril era triste y desolada.

(1) Soldados.

(2) Caballeros.

RETALLS EXTRETS DE "CARTA A UNA MESTRA"

ESCRIT PELS ALUMNES DE L'ESCOLA DE BARBIANA

LA GENT DE MUNTANYA

Escola obligatòria

Acabada la primària tenia dret a tres anys més d'escola. Encara més, la Constitució diu que tenia l'obligació d'anar-hi. Però a Vicchio encara no hi havia segon ensenyament. Anar a Borgo era tota una aventura. El qui ho havia provat tenia gairebé sempre molts diners i després havia estat engegat a dida.

A més la mestra havia dit als meus pares que no malgastessin els diners: "Feu-lo treballar al camp. No és apte per a estudiar".

El pare no li va respondre. Dintre seu pensava: "Si visquéssim a Barbiana seria apte."

A Barbiana tots els nois anavem a escola a casa del capellà. Des de bon matí fins al vespre, estiu i hivern. Ningú no era "inepte per als estudis".

Però nosaltres érem d'un altre poble i era lluny. El pare estava a punt de desdir-se'n. Després va saber que hi anava també un noi de San Martino. Aleshores es va encoratjar i ho va anar a provar.

L'any següent era mestre. Bé, ho era tres vegades la setmana durant mitja jornada. Ensenyava geografia, matemàtiques i francès a primer curs.

Per a fullejar un atlas o explicar els fraccionaris no cal la llicenciatura.

Si m'equivocava no era de gran cosa. Era més aviat un alleujament per als nois. Recercàvem tots plegats. Les hores passaven serenes sense por i sense subjeccions. Vós no sabeu fer escola com la faig jo.

A més, ensenyant, aprenia tantes coses!

Per exemple, he après que el problema dels altres és igual al meu. Sortir-ne tots junts és la política. Sortir-ne sol és l'avarícia.

De l'avarícia no n'estava pas vacunat. Amb els exàmens a sobre hauria enviat al diable els més petits i a estudiar per a mi. Era un noi com els vostres, però allà dalt no ho podia confessar ni als altres ni a mi mateix. Em tocava ésser generós tot i que no ho era.

ELS NOIS DE POBLE

En Sandro tenia 15 anys. Un metre setanta d'alçaria, humiliat, adult. Els mestres l'havien considerat un estúpid. Volien que repetís el primer curs per tercera vegada.

En Gianni tenia 14 anys. Gandul, al·lèrgic a la lectura. Els professors l'havien qualificat com un malfactor. I no anaven del tot equivocats, però això no és un motiu per a treure-se'l de sobre.

Ni l'un ni l'altre no tenien intenció de repetir. L'única alternativa era la fàbrica. Van venir a casa nostra solament perquè nosaltres ignorem els vostres suspensos i posem cada noi a la classe que li toca per l'edat. Vam posar en Sandro a tercer curs i en Gianni a segon. Ha estat la primera satisfacció escolar de la seva pobra vida. En Sandro se'n recordarà sempre.

En Gianni se'n recordarà un dia sí i un altre no.

La segona satisfacció fou de canviar finalment de programa.

Vosaltres els volíeu tenir parats a la recerca de la perfecció. Una perfecció que és absurda, perquè el noi sent sempre les mateixes coses tediosament i mentrestant creix. Les coses resten iguals, però ell canvia. Li esdevenen puerils entre les mans.

En Gianni no sabia posar l'hac al verb haver. Però delmón de la gent gran sabia tantes coses! Del treball, de la família, de la vida del poble. Algun vespre anava amb el pare a la secció comunista o a les reunions del Consell Municipal.

En Sandro en poc temps s'apassionà per tot. Al matí seguia el programa de tercer curs. De moment prenia nota de les coses que no sabia i a la tarda esbrinava els llibres de segon curs i de primer. Al juny el "beneit" es presentà a revàlida i va passar.

Aquesta ha estat la nostra primera trobada amb vosaltres. A través dels nois que no voleu.

També ho hem vist nosaltres que amb ells l'escola esdevé més difícil. Alguna vegada ve la temptació de treure-se'ls de sobre. Però si es perden ells l'escola ja no és escola. Es un hospital que cura els sans i rebutja els malats. Esdevé un instrument de diferenciació cada vegada més irremeiable.

ELS EXAMENS

L'exercici de francès de la revàlida elemental era un concentrat d'excepcions.

Els exàmens s'han de suprimir. Però si els feu, almenys sigueu lleials. Poseu les dificultats en el mateix grau en que es troben a la vida. Si les poseu més sovintejades és que teniu la mania de fer la traveta. Com si estiguéssiu en guerra amb els nois.

Per què ho feu això? Per al seu bé?

Als exàmens de gimnàstica el professor ens llançà una pilota i ens digué: "Jugueu a basquetbol". No en sabíem. Ens mirà despectivament: "Quins nois més desgraciats!"

Ell fa com vosaltres. L'habilitat en un ritu convencional li semblava important. Digué al director que no havíem rebut "educació física" i ens volia deixar el setembre.

Cada un de nosaltres era capaç d'enfilar-se en una alzina. I allà dalt, deixant anar les mans, tallar a cops de destrat un brancó de quatre arroves. I després tragar-lo sobre la neu fins al llindar de casa, per a la mare.

Arribistes a dotze anys.

El fi dels vostres nois és tanmateix un misteri. Potser no existeix o potser és vulgar.

De dia en dia estudien només per la nota, pel diploma, pel títol. I mentrestant es distreuen de les coses boniques que estudien. Llengües, història, ciències, tot esdevé una nota i res més.

Darrera aquells fulls de paper hi ha solament l'interès individual. Els títols són diners. Ningú de vosaltres no ho diu. Però en el fons la realitat és aquesta.

Per estudiar de bon grat a les vostres escoles caldria ésser ja arribista als dotze anys.

De dotze anys n'hi ha pocs d'arribistes. S'explica, doncs, que la majoria dels vostres nois odii l'escola. La vostra vulgar invitació no mereix pas una altra resposta.

ELS SUSPENSOS

Suspendre és com disparar en un matoll. Potser era un noi, potser una llebre. Ja ho veurem.

Fins a l'octubre no sabreu el que heu fet. Ha anat a treballar o bé repeteix? I, si repeteix, li serà bo o dolent? Posarà la base per continuar millor o bé es farà vell de mala manera amb programes que no li són adequats?

Vosaltres dieu que heu suspès als beneïts i els desvagats. Aleshores sosteniu que Déu fa neixer els beneïts i els desvagats a les cases pobres. Però Déu no té aquestes desatencions amb els pobres. Es més probable que els desatents sigueu vosaltres.

PER QUI HO FEU

Bona fe

La bona fe dels professors és un altre problema.

Sou pagats per l'Estat. Teniu les criatures al davant. Heu estudiat història. L'ensenyau. Ho hauríeu, doncs, de veure clar.

Certament que de les criatures només en veieu les escollides. La cultura us ha tocat fer-vos-la sobre els llibres. I els llibres han estat escrits per la part dels amos, l'única que sap escriure. Però hauríeu pogut llegir entre línies. Serà possible que encara sigueu de bona fe?

Més tímids que jo

Però, per qui ho feu? Què hi guanyeu de fer l'escola odiosa i de tirar en Gianni al carrer?

Potser sí que ara descobrirem que sou més tímids que jo. Teniu por dels pares d'en Pierino (el fill del metge)? Dels col·legues de les Escoles Superiors? De l'Inspector?

Si la carrera us és tan important hi ha una solució: feu una mica de trampa en els escrits, corregiu algun error mentre passeu pels bancs.

Per l'honor de l'escola

O potser no temeu res d'extern ni de vulgar. Temeu solament la vostra consciència. Però és una consciència construïda malament.

"Consideraria aquest aprovat lesiu de l'honor i de la dignitat de l'escola digué un director. I l'escola qui és? L'escola som nosaltres. Com s'ho fa per servir-la si no ens serveix a nosaltres?

Pel noi mateix

"Al contrari, és precisament pel bé del noi mateix. No oblidem que es tracta d'alumnes que són a les portes de l'Escola Superior", digué pomposament el director d'una petita escola de poble.

De trenta nois era ben clar que a les escoles superiors n'hi anirien només tres: la Maria de la merceria, l'Anna de la mestra i, naturalment, en Pierino. Però encara que n'hi haguessin anat més, canviava alguna cosa?

Per la justícia

"Aprovar a qui no s'ho mereix és una injustícia envers els més bons", ens digué una altra animeta delicada.

Crideu a part en Pierino i digueu-li el que digué l'amo als vinyataires: "A tu t'aprovo

perquè en saps. Tens dues sorts: la d'aprovar i la de saber. En Gianni l'aprovo per encoratjar-lo, però té la desgràcia de no saber".

Per la Societat

Una altra està convençuda d'esser responsable envers la Societat: "Si avui el deixo passar a tercer, demà quin metge que en sortirà!"

LES REFORMES QUE PROPOSEM

Perquè el somni de la igualtat no resti un bell somni us proposem tres reformes:

- I. No suspendre.
- II. Per a aquells que semblin beneïts fer l'escola a temps ple.
- III. Per als desvagats basta donar una finalitat.

El papel de la escuela ante la violencia

DURANTE el recién pasado verano nos hemos sentido bombardeados por algunas informaciones de hechos violentos, donde los protagonistas, en muchos casos, eran adolescentes, y en otros casos, personas de las cuales jamás se podría pensar en que podrían verse inmersas en acontecimientos de este tipo. En cualquier caso, no podemos negar la omnipresencia, últimamente de la agresividad y la violencia en nuestra sociedad.

Los motivos de este inhabitual alto número de casos ha sido ya motivo de análisis por parte de medios de comunicación, psiquiatras, sociólogos, etcétera. Se han escuchado opiniones diciendo que los motivos podrían ser: el calor, la respuesta de la naturaleza a la agresión que recibe de nosotros, las cambiantes vibraciones y triangulaciones del planeta Tierra, la influencia de la televisión, la pérdida de valores, etcétera.

Como estoy seguro de que, a no tardar, alguien señalará al centro educativo como el lugar exclusivo para corregir tal desajuste social, aunque es sobradamente conocido que las verdaderas bases de la formación humana están en las familias, me permito aportar algunas ideas sobre el papel del centro educativo y del maestro en este caso ante el problema que nos ocupa, papel que, naturalmente, está íntimamente relacionado con la acción tutorial en el aula...

Comencemos por señalar que la agresividad y la violencia no es la misma cosa. A. Balduza dice que "agresión es una conducta que pretende producir daño a una persona o a una cosa e incluso a uno mismo" (basta recordar la anorexia). S. Freud dice simplemente que es "una respuesta a una frustración". Muchos otros especialistas en el tema la definen de manera parecida, aunque casi todos coinciden en que esa conducta convive con cada uno de nosotros en mayor o menor grado, y que usamos en virtud de determinadas situaciones frustrantes, pero que podemos regular de acuerdo con nuestra formación como personas. La violencia, en cambio, es la manifestación extrema de la agresividad: es

Laureano Sánchez Castillo

Doctor en Pedagogía

“No podemos olvidar la importancia de las relaciones padres-tutores para lograr que en las aulas exista un clima más humano”

espectacular, descontrolada y destructiva, la cual estalla cuando nos sentimos incapaces de superar los obstáculos que encontramos en nuestro quehacer habitual; los desencadenantes suelen ser: frustración, angustia, dolor, represión, incomodidad, injusticia o simplemente unos ruidos...

El potencial humano es producto de una mezcla de energía, actividad e inteligencia, que cuando no están debidamente armonizadas dan lugar a procesos emocionales anormales, a identificaciones con modelos agresivos, a somatizaciones de los problemas, a evasiones, etcétera. Resumiendo, la persona humana a partir de su autoconcepto suele tomar uno de estos caminos: instalarse en el presente (pasotismo), instalarse en la insatisfacción (cinismo) o intentar, ayudado por otros, encontrar itinerarios de evolución humana. Lógicamente, el primero de ellos, y en parte el segundo, suelen conducir a la agresividad; en cambio, el tercero. Donde intervienen las figuras de padres y tutores como factor de ayuda, suele conducir al remedio de tanto fracaso escolar y personal, los cuales, como comprobamos de manera constante, están casi siempre estrechamente unidos.

El presente trabajo pretende aportar algunas ideas que puedan servir, una vez analizadas y desarrolladas, a los profesores que ejercen de tutores. Una de las bases de referencia es la familia. Todos los padres desean para sus hijos, dice B. Tierno, "que aprendan a vivir plenamente, con un proyecto de vida comprometido en el que encuentren la felicidad que a los humanos nos es posible

asumidos por las diferentes culturas. Con estos principios de organización resulta fácil que las familias puedan coordinar las actitudes de los alumnos en casa con las del aula. Esta coordinación dependerá en gran parte del cumplimiento de al menos las siguientes funciones:

Informar al alumno en relación con sus aspectos personales y escolares; ayudarle a encontrar itinerarios de evolución personal; ayudarle a integrarse en el grupo; ayudarle a potenciar su autoestima; hacerle participe de criterios organizativos de la clase; compartir información con los padres en doble dirección; aplicar los criterios que sobre acción tutorial elabore el centro, y aportar al tutor y compartir información relacionada con los alumnos.

El centro educativo puede crear, a veces sin desearlo, situaciones que generen algún tipo de violencia o agresividad, tales como masificación, diferentes sistemas organizativos no idóneos, exigencia de cumplir los currículos en un tiempo determinado, enseñanza poco activa, exigencias de rigidez en las formas, inadaptación de los contenidos, niveles y metodologías, mal enfoque de educación multicultural, etcétera.

Dentro de este apartado no podemos olvidar la importancia de las relaciones padres-tutores para lograr que en las aulas exista un clima más humano y que el mismo se refleje en las familias, aparte de la importancia que de por sí tiene para coordinar las tareas de aprendizaje. Las escuelas de padres, de las que me considero ferviente partidario, puedo asegurar que contribuyen en gran medida a ello.

Dice A. Blay: "Cuando los adultos comprobamos que la felicidad no nos la proporciona ni el dinero, ni la política, ni la cultura, etcétera, vemos que lo único que no nos falla es "ser persona". También un proverbio etíope dice: "Si miras hacia el sol, la sombra te caerá detrás." Si estamos de acuerdo con ambas opiniones, nuestra aportación como educadores y la de los padres sería procurar cada sector en la medida que le implica, que los alumnos sean cada vez "más personas" y que éstos puedan ver cada vez más luces y menos sombras.

Han passat ja nou anys des de que l'any 1987 Justícia i Pau organitzà el primer Congrés Català d'educació per la pau, el desenvolupament i els drets humans. Enguany, la nostra Comissió d'educació per la pau torna a convocar totes les persones interessades o implicades en l'educació a fi de plantejar una temàtica que ens és familiar a tothom: la violència.

Qui no ha pensat que sovint parlem contra la violència i, a la vegada, en generem quan eduquem?

I per altra banda, qui no desitja poder ser una eina al servei de la pau i de la no violència?

L'educació és pràctica de violència?

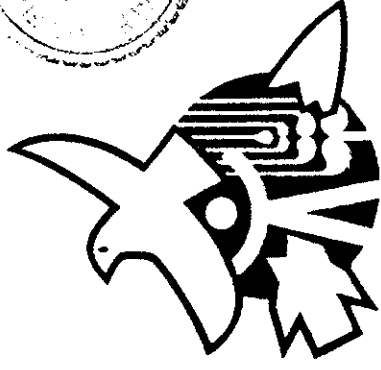
- Si l'alumne se sent instrumentalitzat per una convivència preestablerta, al marge dels seus propis interessos i necessitats.
- Si l'objectiu fonamental és aconseguir un títol acadèmic.
- Si fa viure l'escola com una guarderia.
- Si la diversitat és viscuda com inferioritat, motiu de marginació, discriminació o font de problemes.
- Si l'alumnat està al marge de tota dinàmica participativa.
- Si l'obediència és considerada sempre com una virtut.

O de no violència?

- Si ajuda a desenvolupar les aptituds i capacitats naturals.
- Si facilita que siguin membres actius, crítics, solidaris i participatius.
- Si ajuda a veure els altres com elements bàsics per la pròpia potenciació.
- Si el competir és desterrat pel compartir.
- Si és més important despertar el gust per aprendre que ...

Ja ho veurem... Alguns interrogants s'aclariran, se'n plantejaran de nous, s'aportaran teories, experiències, es realitzaran tallers, s'obriran debats i tant de bo es reforcin voluntats i conviccions que portin a fer de cadascú de nosaltres un petit instrument de la no-violència al servei de l'educació.

JJP JUSTÍCIA I PAU



6è.

Congrés Català d'educació per la pau, el desenvolupament i els drets humans

Temàtica:

L'educació com a pràctica de violència o de no-violència?

Barcelona, 8, 9 i 10 de març de 1996

JJP JUSTÍCIA I PAU

Programa

Divendres, 8 de març

18.30 h. Lliurament de credencials i documentació.

19.30 h. Acte inaugural. Presentació del Congrés, per Joan Gomis.

Conferència: *L'educació davant de la violència*, per Xavier Rubert de Ventós.

Diumenge, 10 de març

10 h. Conferència: *L'educació en la no-violència*, per Felix Martí.

11-12 h. Taula Rodona: *L'educació com a pràctica de no-violència*: Emilio Herranz (Colectivo "No violencia y Educación"), Miquel Casanovas (Educació d'Adults), Rafael Grasa (SPEPDH), Miquel Martí (Escola de Barbiana i Escoles Associades UNESCO) i Cecília Lazarte (Universitat).
Coordina: Joan Puig

Dissabte, 9 de març

9.30 h. Conferència: *Violència a l'educació*, per José Luis Corzo (Moviment d'Educadors Milianans. Escola de Barbiana).

11-11.30 Descans

12.30 h. Espectacle "*Conta-Contes*", per David Lain, coordinador de "L'Estenedor" i de "Titelles per la Pau".

11.30-13 Taula rodona: *L'educació com a pràctica de violència*; Alfons Formariz (Educació d'Adults), Roser Albó (Centres penitenciaris), Julio Martínez (Marginació social), Angels Moncunill (E. Primària), Lluïsa Viñas (E. Secundària).
Coordina: Carme Romia.

13 h. Comentari d'exposicions i col·loqui.

16-19,30 Tallers:

A) *Dinàmica de grup i educació*.

Responsable: Emilio Herranz

B) *Educació i desobediència*.

Responsable: Carme Romia.

C) *Violència a la TV*. Responsables: Eulàlia Palou i Martí Teixidó.

D) *Conflicte i no violència*.

Responsable: Josep Redorta.

Coordina: Mercè Guin

- Exposicions.

- El Congrés es realitzarà al centre cultural de la Fundació "la Caixa", Passeig de Sant Joan, 108, Barcelona.

Inscripció: 2.500 pessetes.

Informació i inscripció: Justícia i Pau, Rivadeneyra, 6, 10è. 08002 Barcelona.
Tel. (93) 317 61 77. Fax (93) 412 53 84

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

(nom i cognoms)

(adreça, districte postal i telèfon)

(centre de treball, institució o organització)

Trameto l'import de la inscripció com a congressista, de 2.500 ptes., per xec adjunt a nom de Justícia i Pau, o per transferència al compte corrent d'aquesta entitat: 2.100 3200 91 2500001851, de "La Caixa".

Data i signatura

Data límit d'inscripció: 29 de febrer de 1996.

Si, per raons d'espai, fos necessari limitar el nombre de participants, es tindrà en compte l'ordre cronològic de matrícula efectiva.

